

Δέκα χρόνια από την υπογραφή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Στις 20 Νοεμβρίου 1989 τα Ενωμένα Έθνη επικύρωσαν τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Η ιδέα δεν ήταν νέα, αλλά χρειάστηκε αρκετός χρόνος για να διατυπωθεί τόσο καθαρά. Μέχρι σήμερα 191 χώρες έχουν υπογράψει τη Σύμβαση. Εξαιρέση, οι ΗΠΑ και η Σομαλία. Το ερώτημα που τίθεται σήμερα, 10 χρόνια μετά, είναι αν και σε τι βαθμό η προσωπικότητα και τα δικαιώματα του παιδιού αναγνωρίζονται και γίνονται σεβαστά στην πράξη. Η «Εποχή» στο σημερινό της αφιέρωμα επιχειρεί μια πρώτη προσέγγιση στο μεγάλο αυτό θέμα, δίνοντας την υπόσχεση ότι δεν πρόκειται να σταματήσουμε εδώ.

Επιμέλεια:
Πάνος Λάμπρου

ΟΑΣΗ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Όταν το παιδί είναι έσοδο

Κάποτε, πριν από αρκετό καιρό, συνάντησα στην περιοχή της Ομόνοιας ένα τσούρμιο πιτσιρικάκι. Κακοτυμμένα τα περισσότερα, ορισμένα ξυπόλητα συνοδεύονταν από δύο γυναίκες. Αργότερα έμαθα ότι ήταν «τα παιδιά του δρόμου», τα οποία όμως είχαν την τύχη να συναντήσουν στον ατελείωτο και μοναρχικό δρόμο τους το Κέντρο Συμπαράστασης Παιδιών και Οικογένειας.

Με αφορμή το σημερινό αφιέρωμα της εφημερίδας βρέθηκα στο «Κέντρο» και συζήτησα με την Μυρτώ Λεμού, κοινωνική λειτουργό και «ψυχή» της όλης αυτής και πρωτόγνωρης για τα ελληνικά δεδομένα προσπάθειας.

Τι είναι όμως αυτό το «Κέντρο»; Είναι ένας χώρος που λειτουργεί από τον Μάρτιο του 1997, σαν Κέντρο Ημέρας με τα παιδιά που πουλάνε λουλούδια, χαρτομάντηλα, λαχεία ή καθαρίζουν τζάμια ή άλλες τέτοιου είδους δουλειές στους δρόμους. Σκοπός του «Κέντρου» είναι να βοηθήσει τα κοινωνικά αποκλεισμένα παιδιά, αλλά και τα παιδιά που αντιμετωπίζουν προβλήματα οικογενειακά, ψυχολογικά, ρατσισμού και περιθωριοποίησης. Επίσης, να συντελέσει στην ένταξη των κοινωνικά αποκλεισμένων παιδιών στην κοινωνία, σεβόμενο τις προσωπικές και πολιτισμικές τους ιδιαιτερότητες. Στο πλαίσιο της λειτουργίας του «Κέντρου» γίνεται συστηματική δουλειά με τις οικογένειες των παιδιών συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία κατάλληλου περιβάλλοντος για την ανάπτυξή τους.

Τα παιδιά του Κέντρου, την ώρα που όλα μαζί ετοιμάζουν το φαγητό

Το «Κέντρο» λειτουργεί καθημερινά από τις 11 - 5 το απόγευμα και εκεί συγκεντρώνονται περίπου 300 παιδιά των... δρόμων, παίζουν, όπου μαθαίνουν, ζωγραφίζουν, απασχολούνται δημιουργικά. Κατά τη διάρκεια της παραμονής τους, υλοποιείται πρόγραμμα σχολικής υποστήριξης, καθώς επίσης και εργαστήρια τέχνης και επιστήμης. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που τα παιδιά παρακολουθούν θεατρικές παραστάσεις, επισκέπτονται μουσεία, συναντούν και παίρνουν μέρος σε πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Τα έσοδα του «Κέντρου»

Το μοναδικό αυτό «Κέντρο» είναι μόνο του. Η στήριξη του κράτους είναι ανύπαρκτη ή σχεδόν ανύπαρκτη. Τα έσοδά του προέρχονται από ιδιώτες, από φίλους της προσπάθειας αυτής. Είναι χαρακτηριστικό ότι ένας ολλανδικός οργανισμός για τα δικαιώματα του παιδιού, που στέλνει χρήματα σε τριτοκοσμικές χώρες, αποφάσισε να ενισχύσει και τη δική μας χώρα (!) στέλνοντας 1.000.000 δρχ. Όμως οι ανάγκες και τα έξοδα του Κέντρου είναι τεράστια. Ενοίκιο, μισθοί, λειτουργικά έξοδα δημιουργούν ένα βουνό από προβλήματα, που όμως μέχρι στιγμής (ευτυχώς) δεν έχουν συντρίψει και δεν έχουν σκεπάσει τη λειτουργία του «κέντρου».

«Λένε για την Ινδία, το Πακιστάν, όμως εδώ τι γίνεται»; ρωτάει εύλογα η Μ. Λεμού. «Τα παιδιά δεν πηγαίνουν σχολείο, αλλά και όταν μετά από προσπάθειες πάνε, δεν είναι λίγες οι φορές που φεύγουν. Δεν υπάρχει υποδοχή. Τα παιδιά αισθάνονται άσχημα, μειονεκτικά...»

Το παιδί ως έσοδο;

«Τα παιδιά των δρόμων είναι στην πλειοψηφία τους παιδιά πολυτελών οικογενειών. Παροτρύνονται ή πιέζονται από τους γονείς τους να «δουλεύουν στους δρόμους» αφού τα έσοδα τους από τις δουλειές αυτές είναι πολλαπλάσιες εκείνων που θα έβγαζε έ-

νας ενήλικος κάνοντας την ίδια δουλειά» τονίζει η Μ. Λεμού, που στη συνέχεια επισημαίνει: «Αλλά και τα παιδιά θεωρούν φυσιολογική αυτήν την εργασία τους. Πιστεύουν ότι έχουν καθήκον να μην κρύνουν τους γονείς τους».

Στη συνέχεια η αναφορά είναι για τους γονείς που αντιμετωπίζουν το παιδί σαν έσοδο. «Οι γονείς των παιδιών στην πλειοψηφία τους είναι αγράμματοι, άνεργοι, χωρίς κάποια επαγγελματική κατάρτιση. Προερχόμενοι κυρίως από αγροτικές περιοχές, η ζωή στην πόλη τους κάνει ευάλωτους σε πιέσεις. Η πολύχρονη ανοχή της κοινωνίας απέναντι στην «εργασία» των παιδιών στους δρόμους έχει δημιουργήσει ένα καθεστώς πια, αφού τρέφονται ικανοποιητικά ολόκληρες οικογένειες από τα εισοδήματα αυτά».

Το σχολείο

Για το σχολείο και τη συμμετοχή ή μη των παιδιών σε αυτό, η Μ. Λεμού τονίζει, «Στο ελληνικό σχολείο, μη έχοντας την παράδοση μιας πολιτισμικής κοινωνίας, οι εκπαιδευτικοί δεν ξέρουν πως να χειριστούν τις ιδιαιτερότητες των μαθητών τους, λειτουργούν χωρίς ευελιξία και οι περισσότεροι στερούνται ειδικής παιδείας. Οι ίδιοι οι γονείς δεν αντιλαμβάνονται τη χρησιμότητα του σχολείου. Γι' αυτό το λόγο πολλοί από αυτούς που τα παιδιά τους είναι στο δρόμο δεν τα στέλνουν στο σχολείο.

Σε αρκετές μάλιστα περιπτώσεις τα αποθαρρύνουν. Όμως, κανένας, φτωχός ή πλούσιος, τσιγγάνος ή μουσουλμάνος δεν διανοείται να μην πάει στο στρατό. Γιατί να μην ιχθεί το ίδιο και για το σχολείο; Είναι ή δεν είναι υποχρεωτική η εννιάχρονη εκπαίδευση;»